

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת שמיני תשע"ד שנה ג' גליון 132
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,
ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: ימי הפורים כהכנה לליל הסדר

הפורים, ואין לך הכנה יותר נכונה ממה שאדם מכין עצמו על ידי דבר שבקדושה דכן הדרך מצוה גוררת מצוה וקדושה מביאה לידי קדושה שלמעלה ממנה ומתעלה מדרגה לדרגה, אלא איך אפשר שיגיע אדם לתחילת השער כיון דגם לזה צריך הכנה רבה אבל כיון דפורים הוא כסעודת חול דאין צורך להכנה, ממילא הוא מבוא נכון לעשות הכנה בו ביום על זמן חירותנו ועי"ז כשיגיע ימי הפסח אי"ה ירגיש אור מהארה שהשי"ת מאיר למייחלים לו, מעין אור שהשפיע השי"ת בליל שמורים ליוצאי מצרים וכו'. עכ"ל.

נמצא כי פורים הוא הכנה לפסח, ולכן כבר מיום הפורים "שואלין ודורשין קודם הפסח שלושים יום", מלשון שאילה ודרישה, כלומר, שאיפה וכמיהה ליזכות לחג הקרב כדי ליזכות לקדושה וטהרה, ולהתקדש בקדושה עליונה (וכ"ק הבית אברהם מסלונים זי"ע, היה מפרש: שואלין – היינו מבקשים מהשי"ת. ודורשין – הוא כמו שנאמר "ציון היא דורש אין לה" וירמיהו ל', י"ז, מכלל דבעי דרישה, שיזכה ליכנס לחג ולקבל את ההשפעות הקדושות של חג זה).

וביאור הדברים מובא בזוה"ק (פרשת בא רעיא מהימנא דף מ:), שמבאר את גודל רוממות ענין סיפור יציאת מצרים וז"ל (תרגום): כל אדם המספר ביציאת מצרים ושמח בסיפור ההוא בחדוה, עתיד הוא לשמוח עם השכינה לעולם הבא, שהיא שמחה מכל צד, שהרי זהו אדם השמח באדונו, והקב"ה שמח באותו סיפור. באותה שעה מקבץ הקב"ה

אחר שסיימנו את הימים הנעלים והקדושים ימי הפורים, מעתה מוטל עלינו להסביר ולבאר מה עלינו לעשות כדי להמשיך את קדושת ימי הפרים הלאה. ומהי עבודת הקודש הנצרכת לימים הבאים עלינו לטובה?

יום הפורים הוא הכנה ללילה הקדוש ליל הסדר, שכן, על דברי השו"ע (ברייתא סימן תכ"ט): שואלים בהלכות פסח קודם לפסח שלושים יום. ע"כ. כתב המשנה ברורה (סימן תכ"ט סק"ב) וז"ל: ומתחילין ביום הפורים עצמו. ע"כ. ולכאורה כבר העיר הרא"ש בתוספותיו למגילה (כט:), ד"ה אפילו תימא וז"ל: קשיא, כי בעינן דדורשין בהלכות הפסח ל' יום, אם כן היה לנו לעשות הדרשא מי"ג באדר, דאז איכא ל' יום לבד י"ד שהיא שחיטת הפסח. וכן כשחל ראש חודש בשבת, אמאי עושין פרשת שקלים באותו שבת, הא ליכא ל' לבד יום ראש חודש של ניסן, דאדר הסמוך לניסן לעולם חסר. ויש לומר, דראש חודש הוא דבר מסוים ודבר קבוע הוא, ולכך קבעו לקריאת פרשת שקלים. וכן לדרשת פסח לא רצו להתחיל קודם פורים, לפי שהם טרודים בהכנת סעודת פורים. עכ"ד.

אולם נראה לומר כי יש קשר ישיר בין פורים לפסח, כמו שכתב בספה"ק ערוגת הבושם (פרשת משפטים דף קל"ב) וז"ל, עיקר השמחה הואיל וימי הפסח ממשמשין לבא וקיי"ל שואלים ודורשים קודם לפסח ל' יום דאור קדושת יום טוב של פסח זמן חיותינו צריך הכנה רבה והוא זמן שאפשר לו לאדם לצאת לחירות עולם משעבוד היצר הרע, אלא דצריכים הכנה דרבה דהיינו ל' יום המתחילין ביום

את כל חברתו, ואומר להם: לכו ושמעו הסיפור של השבח שלי שמספרים בני ושמחים בגאולתי.

אז מתקבצים כולם ובאים ומתחברים עם ישראל, ושומעים סיפור השבח, ששמחים בשמחת הגאולה של אדונם, ואז באים ומודים להקב"ה, על כל אלו הניסים והגבורות, ומודים לו על עם הקדוש שיש לו בארץ, ששמחים בשמחת הגאולה של אדונם. ואז נתווסף כח וגבורה למעלה, וישראל בסיפור ההוא נותנין כח לאדונם, כמלך שנוסף לו כח וגבורה בעת שמשבחים גבורתו ומודים לו, והכל יראים מלפניו ומתעלה כבודו על כולם. ע"כ דברי הזוהר.

ואם כן מתפקידנו מיום הפורים והלאה, במשך שלושים יום לעלות ולהתעלות כדי להיות ראויים בלילה הקדוש ליל הסדר לארח את בורא עולם יחד עם פמלייתו **בביתנו**.

לכן יום הפורים הוא יום של חול, אין בו איסור מלאכה, ועל ידי מצוות היום אנו מקדשים אותו ועל ידי זה מתקנים את עולם העשיה, ועם צאת היום זוכים לעלות לעולם גבוה יותר עולם היצירה, וזאת הסיבה שלא עושים הבדלה במוצאי פורים, כי הבדלה עושים שיוצאים מקודש אל החול, אולם אנו במוצאי פורים, עולים לעולם גבוה יותר עולם היצירה.

וכתב החיד"א בספרו לב דוד (פרק ל') בשם סבו בעל חסד לאברהם, וז"ל: כי בכל שנה שלושים יום קודם הפסח, הקב"ה עושה לישראל משוא פנים ברוב חסדיו, ומתחיל להוציא נפשותם מהיכלות הטומאה מעט מעט, שיעור חלק אחד משלושים בכל לילה. באופן שבלי לביעור חמץ כל פושעי ישראל עומדים בפתח מהיכל החיצון מהחמישים, שיעור חלק אחד משלושים משיעור הכמות שהיו נכנסים ליל שלושים ואחד קודם הפסח. וליל פסח אין נכנסים כלל ועיקר, וכולם פטורים ובני חורין. עכ"ל.

כלומר בימים קדושים אלו, יורד שפע של קדושה, לסייע לנו להמשיך לטפס ולעלות בעולם היצירה. וכך במשך חמשה עשר עד יום ראש חודש ניסן. כי המספר חמש עשרה מורה על שלימות רוחנית. כמו שכתב הרב עוללות אפרים (מאמר מ"ח) שאנו רואים שמעלתן של ישראל היא כמספר ט"ז כמו ביציאת מצרים, והיא מעלת הלבנה

שמתמלאת ביותר בליל ט"ז לחדש. וזה רמז אומרו: "היום אתם יוצאים בחדש האביב", שתיבת אבי"ב גימטריא ט"ז. וכן מצינו במדרש על פסוק "החדש הזה לכם ראש חדשים" שאמר: אם זכיתם אתם מונים אותו למלאותו, ואם לאו אתם מונים אותו לפגמו. למלאותו: אברהם יצחק ויעקב יהודה פרץ חצרון רם עמינדב נחשון שלמון בועז עובד ישי דוד ושלמה, וישב שלמה על כסא ה' למלך – הסיהרא מליא. לפגמו: רחבעם אביה אסא יהושפט יהורם אחז חזקיה מנשה אמון יאשיה צדקיה, "ואת עיני צדקיה עור" – הא סיהרא על פגמה. ע"כ.

הרי שהמשיל את ישראל למלוי הלבנה שבחשבון ט"ז היא מתמלאת ביותר, וכן ישראל בדור ה"ט"ז השיגו מעלתן הרמה שישב שלמה על כסא ה', שלא היה מלך דומה לו בגדולתו ומעלתו, ואחר כך הלבנה הולכת ונפגמת עד סוף החדש וכן ישראל שאחרי כן מרחבעם ואילך היו הולכים וחסרים עד זמן החורבן.

מהסיבה הזו תיקן דוד המלך בספר תהילים חמשה עשר "שיר המעלות" מפרק קכ"א עד קל"ה, ואומרת הגמרא בסוכה דף נ"ג, שדוד המלך תיקן זאת בשעה שכרה את היסודות של בית המקדש. כדי שבכל פרק ופרק יעלו ויתרוממו ישראל, ויגיעו לשלמותם.

כך גם במשך חמשה עשר יום מאחר יום פורים עד לראש חודש ניסן, אנו עולים שלב אחר שלב בתיקון עולם היצירה.

וזאת עד ליום ראש חודש ניסן, שכן על יום ראש חודש ניסן כותב בספר יסוד ושורש העבודה (שער ט' פ"ד): מיום אחד בניסן יגיל וישמח האדם מאוד מאוד, כי הגיעו הימים אשר בהם חפץ ה' לגאלינו ולקדשינו במצוותיו, והן קרבו הימים אשר בהם נעשה רצונו לנחת רוח לפניו ית"ש במצוות רבות, באכילת המצה ובבל יראה ובבל ימצא בכל גבולינו חמץ, ואכילת מרור ושביית יו"ט, ושאר המצוות שבזה החודש. ומיום אל יום יצפה ויחכה בגילה ורנן על זה שיביא קרוב על ידו נחת רוח ליוצרו ובוראו ית"ש על ידי קיום מצוות מקריות זמניות. וכל הקרב הקרב אל הזמן ההוא, תגדל שמחתו. ומה גם בהגיע תור עשייתם אשר יבוא לפנינו בעזרת ה'. עכ"ל.

לפני דרכינו השמחה ביום ראש חודש ניסן נובעת מחמת שביום זה זוכים אנו לסיים את תיקון עולם היצירה, ולעלות לעולם גבוה יותר אל עולם הבריאה, שרובו טוב. ולכן בימים אלו כבר לא אומרים בהם תחנון ואין להתענות בהם.

ומכיון שעולם הבריאה רובו טוב, לכן ימי חודש ניסן הם ימים קדושים ונעלים מאוד, כמו שכתב בספה"ק נועם מגדים וז"ל: וידוע כי בימי הרצון ועליית הקדושה, המה מסוגלים מאוד לקנות בהם מדרגה וקדושה עליונה, וחודש ניסן הוא עליית הקדושה עד לאחד, ולזה בקל יקנה בו האדם קדושה. עכדה"ק. וכן האבני נזר זי"ע, כתב באחד ממכתביו: "ימים אלה יקרי ערך, שעה ליום יחשב". וכן אמר פעם לאחד מבני דורו, שבחודש ניסן הוא אינו זז מביתו, כי רגע בזמן זה ליום יחשב. וכן אמר, שבחודש ניסן מגודל קדושת הימים הוא אינו צריך לישון כלל. עכדה"ק.

וכך במשך חמשה עשר יום, עולים ומתעלים בעולם הבריאה, עד שבלי לט"ו ניסן, משלימים את תיקון עולם הבריאה וזוכים לעלות אל עולם האצילות, אשר כולו טוב, ואין בו כלל רע. כל יהודי ויהודי בליל הסדר זוכה שגופו נעשה טהור וקדוש ללא כל חלק רע. וכמו שכתב המהר"ל מפראג (בפירושו להגדה של פסח), שהטעם שלובשים קיטל לבן בליל הסדר, משום שאנו כדוגמת הכהן הגדול ביום הכיפורים, שבכל השנה משמש כהן גדול בבגדי זהב, ורק ביום הכיפורים משמש בבגדי לבן. ובהגדה של פסח חודש האביב (עמ' פ"ח) הביא בשם הרה"ק ר' יששכר דוב מבעלז זי"ע, שזהו הטעם שבבילילה זה מחמירים ליטול ידיים על הכרפס שטיבולו במשקה, אף שבכל השנה אין מקפידים בזה, אלא שבבילילה זו, אנו צריכים להוסיף קדושה על קדושתנו, כי אנו דוגמת הכהן הגדול ביום הכיפורים, שבגלל קדושת העבודה היה מקדש ידיו ורגליו כמה פעמים ביום, אף שלא נטמאו.

ומעתה ראויים אנו לארח את קודשא בריך הוא ופמלייתו בביתנו.

לכן מיד עם תחילת הסדר עוד לפני הקידוש, כולם פותחים ושרים את הסידרה: "קדש ורחץ כרפס יחץ מגיד רחצה

מוציא מצה וכו'", ויש ענין על פי תורת הקבלה לשנן בתחילה לפני שמתחילים את כל הסדר. אם נספור נראה כי יש בהם חמישה עשר שלבים. כדי להורות וללמד, שהמתקן עצמו במשך חמשה עשר יום של עולם היצירה, ובחמישה עשר יום של עולם הבריאה הוא זוכה בליל הסדר להיכנס אל עולם האצילות, והקב"ה יבוא וישכון בביתו, ה' יזכנו.

שערי השגה

הדרך להגיע להשגות בעבודת ה'

שלמות שורש נשמתו: כתב רבינו יוסף חיים זי"ע בספרו דעת ותבונה (פרק מ"ט דף קי"ד), אחר שהביא את לשונו של האריז"ל שכתב, ונמצא כי אין האדם יכול לשוב בתשובה שלמה כתקנה עד שידע שורש מקום אחיזת נשמתו ובחינות המגולגלים מבחינת נשמתו שקדמו אליו, אשר על כן החמירו בזהר שיר השירים בפסוק "הגידה לי שאהבה נפשי וכו'", שצריך האדם לידע מי נשמתו ועל מה בא לעולם הזה ומה צריכה לתקן כנוכר שם באורך. ע"כ.

וכתב על זה הבן איש חי, אל תתפלא ותאמר כי לפי זה עתה בזמן הזה שאין נמצאים בעלי רוח הקודש כרבנו האר"י זיע"א, ואין לנו מי שיוכל לדעת שורש מקום אחיזת נשמתו ובחינות המגולגלים מבחינת נשמתו שקדמו אליו, לא על עצמו ולא אחרים, א"כ נמצא שא"א ח"ו לשום אדם לזכות לתשובה שלימה כתקנה, וא"כ איך יושלם התיקון?

דע לך כי רבנו זלה"ה איירי בשלמות הבאה ונעשית מכח האדם מצד ידיעתו והשגתו, אך ודאי כי בסייעתא דשמיא אפשר לזכות האדם לתשובה שלימה כתקנה שהשי"ת ברחמיו הרבים ישים בלב האדם לעשות עניינים הצריכים לו כפי מקום אחיזת נשמתו ובחי' המגולגלים וכו', והכל כפי דבקות והתלהבות לב האדם בעבודתו יתברך, כאשר יראה השי"ת את לב האדם משתוקק וחפץ ומשתדל לעשות לתיקון נפשו אלא שחסרה השגתו וידיעתו, אז עוזר אותו שישים בלבו לעשות דברים הצריכים לו לשלמות תשובתו. ועל כן תקנו לנו אנשי כנסת הגדולה להתפלל כל יום ביי"ח ברכות העמידה ג' פעמים: "השיבנו אבינו לתורתך... והחזירנו בתשובה שלימה לפניך". ע"כ.